

پترولوژی و پتروژنز مجموعه افیولیتی اسپکه

حجت حاج حسنی*، سید محسن مرتضوی**

*کارشناس ارشد آب منطقه ای استان هرمزگان

**استادیار دانشگاه هرمزگان

Email:hojat_ha@yahoo.com

چکیده

مجموعه افیولیتی اسپکه در زون مکران شمالی واقع شده و از دیدگاه زمین ساخت جهانی بخشی از کمربند چین خورده آلپی با سن کرتاسه است. از نظر پترولوژی سنگهای منطقه شامل پلاژیوگرانیت، گابرو، توف ریولیتی، آندزیت و بازالت است. پلاژیوگرانیت های پوسته اقیانوسی در شرایطی با میزان آب کمتر از ۵ کیلو بار و کاهش دمای بسیار آرام متبلور شده اند. واحد های گابرویی واجد کلینوپیروکسن هایی با تیغه های اکسولوشن واضح و پلاژیوکلازهای دارای ماکل های دگر شکل یافته و بافت کینگ باند بوده و نشان دهنده تبلور همزمان با نا آرامی تکتونیکی است. سنگ های اسپیلیتی این سری سنگی با دارا بودن بلورهای پلاژیوکلاز غنی از سدیم انجام واکنش با آب دریا را محتمل می نماید. با توجه به آنالیزهای میکروپروپ، اغلب پیروکسن ها در مرز میان دیوپسید-سالیته و سالیته قرار دارند. ارتو پیروکسن در تیغه های اکسولوشن درشت بلورهای کلینوپیروکسن تشکیل شده است، علاوه بر این پیروکسن هایی که به شکل انکلوزیون در درشت بلورهای کلینوپیروکسن قرار دارند از نوع ارتوپیروکسن و پیروکسن هایی که به صورت انکلوزیون در درشت بلورهای پلاژیوکلاز جای گرفته اند از نوع کلینوپیروکسن می باشند و همچنین کانی های کدر که اغلب به شکل انکلوزیون در درشت بلورهای پیروکسن دیده می شود از نوع مگنتیت و ایلمنیت هستند. مجموعه افیولیتی مورد اشاره از نظر ژئوشیمیایی کم پتاسیم می باشد. گرانیت ها در محدوده کالکوالکالین قرار گرفته و بازالت ها و آندزیت های متعلق به بازالت های تولیتی جزایر قوسی اند.

Abstract:

Cretaceous Spakeh Ophiolites complex belong to north Makran zone in Iran and are part of Alpine orogenic belt. Rock types consist of Plagio-granite, gabbro, rhyolitic tuff, andesite and basalt. Plagio-granites in this complex crystallized slowly in less than 5kb water vapor pressure. Clinopyroxenes in gabbros show exsolution laminate and king band textures interpret as syntectonic crystallization of gabbros. Sodium rich plagioclase in spilites could be interpret as reaction of these rocks with oceanic water. SEM images and Electron probe analyses show that both phenocrysts of clino-pyroxene and orthopyroxene are present. Clinopyroxenes are in the boundary of diopside-salite and salite. Orthopyroxenes and clinopyroxenes also occurred as inclusions in clinopyroxene and plagioclase respectively. Magnetite and ilmenite almost present as inclusion in pyroxenes. Geochemical data show that Spakeh Ophiolites can be classify as low K series. Granite in this complex are calc-alkaline and basalts and andesite shows island arc tholeiitic characteristic.